

90 שנה לפטירתו של מרנא ה'חפץ חיים' רבי ישראל מאיר הכהן מברסלב זצ"ל
 כל השנה הלכות בכל יום
 מובטח לו שהוא בן עולם הבא

זכויות ביומא
ליום הדין
דהילולא
של
מצטרפים
ללימוד 'החפץ
'הדף היומי
'חיים'
בהלכה'
של 'דרשו'
יום ראשון
כ"ד אלול
תשפ"ג

BRUNNER

פרק קל

שיר
 המעלות ממעמקים קראתיה
 ד': ד— שמעיה בקולי
 תהינה אַזניך קשבות לקול
 תחנוני: אם עונות תשמר י-ה ד' מי
 יעמד: כי עמך הסליחה למען תנרא:
 קויתי ד' קוּתה נפשי ולדברו הוחלתי:
 נפשי לד— משמרים לבקר שמרים
 לבקר: יחל ישראל אל ד' כי עם ד'
 החסד והרבה עמו פדות: והוא יפדה
 את ישראל מכל עונותיו:

0723809292

תכנית שמע מיוחדת הכוללת דברי חיזוק מגדולי ישראל ושיירי התעוררות
 ליומא דהילולא של מרנא חפץ חיים ולקראת הימים הנוראים בקו החיזוק

לשלם לו. בעל המסעדה נקב במחיר המזון שהגש לפניו, והקונה התפלא מדוע
 התקיר המחיר כל כך, הרי בפעם הקודמת שהיה כאן הוא שלם מחיר זול יותר.
 התוירו פניו של המוכר, והוא ספר לאורחו שהפעם הוא אכל בשר טרף,
 שבאותה עת היה יקר יותר. הקונה נחרד נחרד גדולה ולחש למוכר: "אבל אני
 יהודי ואתה נתת לי לאכל בשר טרף?". השיב לו המוכר: "ראיתי שאינך נוטל
 ימים, ואינך מברך לפני האכל ותשבתי שאתה גוי".

השאלות שישאלו בעולם האמת

אמר החזון איש בשם חפץ חיים: לשיבא האדם לעולם האמת, וישאלוהו למה
 אכלת 'חדש'? יהיה לו תרוץ שהוא נוהג כמו הב"ח שהתיר. אבל כשישאלוהו
 מדוע דברת לשון הרע? על זה לא יהיה לו תרוץ, כי זה אף אחד לא התיר.

משיח ולשון הרע - תרתי דסתרי

כך יצא מפי קדשו של חפץ חיים: מי שמדבר לשון הרע, הרי מוכח שאינו
 מצפה ומחכה לביאת משיח צדקניו, שאם היה מצפה ומחכה איה היה מדבר
 לשון הרע, שזה העקר הגדול המעכב את הגאולה, מרו האמרי אמת מגור,
 מיד כשיצא הספר חפץ חיים לקחו ולמד בו מתחלתו ועד סופו, וכשסיים כתב
 אגרת לקהל חסידיו ושומעי לקחו וכן הוא כתב להם: ... עוד זאת אדרוש מכם
 פאשר רבו הצרות מבית ומבחוץ ונאמנים דברי חז"ל בגלות הזה משעם לשון
 הרע ושנאת חנם, ולזאת אבקש להתחזק בענין שמירת הלשון מלשון הרע
 ימים בשבוע, ואעידה עלי שמים וארץ כי אחרי שאמרת הספרים הנ"ל הרגשתי
 בעצמי בזה פעלה לטובה, ולזאת גם השלם במדותיו יתפעל על ידי זה.

ענשו החמור של המזלזל בנטילת ידים

חז"ל מספרים ספור מתרידי, על יהודי שנכשל בעברה נוראה בגלל
 מזלזל בנטילת ידים, וכה היה המעשה: היה יהודי שנהל מסעדה, ובגלל
 החלש שהיה באותה העת מפני הגוים שהיו מציקים ליהודים, הוא היה
 מבשל בשר בשני סירים נפרדים, באחד מהם היה מבשל בשר פשר
 ובאחר היה מבשל בשר טרף.

וכיצד היה המוכר יודע למי לתת בשר פשר ולמי לתת בשר טרף? הוא היה
 בוחן את התנהגותם של האנשים שנכנסו לחנותו, וכשהיה רואה שהקונה נוטל
 את ידיו לפני הסעדה, ומברך לפני שאוכל לחם, היה יודע שעליו להגיש
 לפניו בשר פשר. אם הקונה לא היה נוטל ידים, ידע המוכר שהוא גוי והיה
 מאכיל אותו בשר טרפה.

פעם אחת נכנס יהודי לחנות ולא נטל את ידיו. המוכר בטוח היה שהוא גוי ובהתאם
 לכך הגיש לפניו בשר טרפה. כשסיים לאכל פנה האורח לבעל המסעדה ובקש

מרן הקדוש
'ה'חפץ חיים'

מדוע התבוסס חפץ חיים שלשה לילות בשלג הכבד?

הגאון רבי משה דבראשילי, מחכמי יהדות גרוניזה, למד בצעירותו בישיבת
 ראדיו, שהחפץ חיים עמד בראשה.

בישיבת ראדיו לא היתה פנימיה, ותלמידי הישיבה היו ישנים ואוכלים בבתיהם
 של יהודי העיר. התמזל מזלו של משה הצעיר, והוא זכה להתארח בבית
 אחותו של חפץ חיים שהיתה דואגת לכל מחסורו, מכבסת עבורו את הבגדים
 וכמוכן מגישה לו שלש ארוחות בכל יום.

לימים ספר רבי משה ספור נפלא שארע בהיותו נער צעיר בישיבה: "לילה אחד
 ירד שלג כבד באזור.

התבוננתי מהחלון, ולפתע ראיתי מבעד לחשכה בדמותו של יהודי מבגד
 שמבוסס את רגליו בשלג, ומביט שוב ושוב כלפי מעלה.

**'יצאתי מהבית ונגשתי לאותו יהודי, כדי לשאל אותו אם הוא צריך עזרה.
 לגדל תדהמתי היה זה לא אחר מאשר ראש הישיבה, חפץ חיים הקדוש
 זכר צדיק לברכה.'**

**'כשראה אותי מהר חפץ חיים לנזוף בי: 'מה אתה עושה בחוץ בשעה כזו מאחרת
 ובקר הנוקא הנה. שוב מיד לחדרך ולך לישון כדי שיהיה לך חם כח ללמד**

הלמוד היומי דף היומי בהלכה' במשנה ברורה

ההלכות שולמדו בשבוע זה ב'דף היומי בהלכה':

דיני חציצה בנטילת ידים לסעודה - סימן קס"א
סוגי חציצה הפוסלים בנטילת ידים - סעיף א'

סימן קס"א בשלחן ערוך עוסק בדניני חציצה בנטילת ידים לסעודה. בתחלת הסימן קבע לנו השלחן ערוך (סעיף א') שכמו שאדם טמא הצריך לטבל במקוה בשביל להטהר, חזב לנקות את גופו היטב מכל דבר שדבוק על בשרו ובשערותיו וכדומה, שאם לא כן אותו מקום שהיה על בשרו דבר הדבוק בו לא הגיעו עליו מים ונחשב שלא טבל כלל, כמו כן בנטילת ידים לסעודה שתקנו לנו חכמים שהיא משום טהרת הידים, תקנו חכמים שגם בזה חציצה מקלקלת את הנטילה ואם היו על ידיו דברים החוצצים מהמים לבא על בשרו, הרי הנטילה פסולה ולא מועילה.

מהתורה חציצה הפוסלת בטבילה היא דוקא כאשר רב הגוף מכסה והאדם מקפיד על זה ורוצה בהסרתו.

חכמים הוסיפו וזרזו שני מקרים נוספים:

- א. אם רק מעוט הגוף מכסה אבל האדם מקפיד על זה ורוצה בהסרתו.
- ב. אם רב הגוף מכסה אבל האדם אינו מקפיד על זה ואינו רוצה בהסרתו. וכמו כן גם בנטילת ידים לא תועיל הנטילה אם רב כח היד מכסה - אפלו אם אינו מקפיד עליו, או שמעוט כח היד מכסה והוא מקפיד עליו.

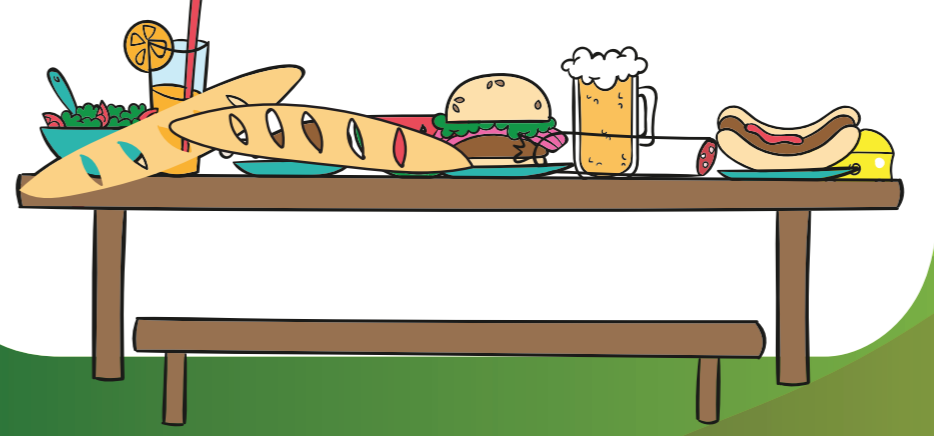
ב חציצה של צבע על היד אצל אדם רגיל ואצל צבעי - סעיף ב'

ההקפדה משתנה מאדם לאדם, ולכן פסק השלחן ערוך בסעיף ב', שאדם רגיל שאינו עובד בצבעי ויש על ידיו כתמי צבע שמן הרי זו חציצה ואפלו במעוט ידו, ויוכל לטול את ידיו רק אחרי שניקה את ידיו מכל כתמי הצבע, אבל מי שהוא צבעי שאינו מקפיד פשוט לו כתמי צבע על ידיו, ויכול לטול ידיו עם כתמי הצבע ונתאי שהצבע נמצא רק על מעוט ידיו (משנה ברורה ס"ק יב).

כתב המשנה ברורה (ס"ק יד) שצבע שאין לו ממשות אלא הוא רק נראה [חזותא בעלמא], אינו חוצץ, ובבאורים ומוספים מהדורת 'דרשו' הובא באורו של הגר"נ קרליץ, שכל דבר שלא מרגישים אותו כאשר ממששים אותו, נחשב כדבר שאין בו ממש, ואף שנדאי כל דבר יש בו איזה שהיה ממשות, מכל מקום אם לא נרגש כלל, נחשב לענין חציצה כאין בו ממש.

ב חציצה של חמרי מאכל או יוד של תרופה

ולכן מה שמצוי שהידיים מתלכלכות מחומרים במטבח או מיוחד של תרופה וכדומה, הובא בבאורים ומוספים מהדורת 'דרשו' דעת הגר"ש וואזנר, שיש להוריד את הממשות בשפשוף על ידי מים, ומה שנסאר הוא מראה בלבד שלא שנה בו חציצה. וכן הובא שם דעת הגר"ש אלשיב שמה שנסאר אחר שפשוף במים וסבון לא היו חציצה.

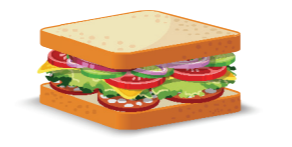
ג חציצה בנטילת ידים בטבעת יד של אשה - סעיף ג'

כתב השלחן ערוך סעיף ג, שבשעת נטילת ידים לסעודה אשה צריכה להסיר את הטבעת שעל ידה, ובאר המשנה ברורה (ס"ק יז) שהוא משום חציצה, והרמ"א הוסיף שאפלו הטבעת רפויה יש להסירה ומשום שאנו איננו בקיאים מה נחשב לרפוי, ובטעם הדיו שטבעת נחשבת לחציצה באר הרמ"א, שהוא משום שמקפידים להסיר הטבעות בשעה שעושים מלאכה, וכתב המשנה ברורה (ס"ק יט) שלכן הנשים שדרגו להסיר הטבעות בשעה שלשות הבצק וכדומה, צריכות להסיר הטבעות בשעת נטילת הידים לסעודה.

ד עד היכן יש לטול את ידיו - סעיף ד'

כתב השלחן ערוך בסעיף ד', ששעור היד אותה צריך לטול הנו כל כח היד עד הקנה של הזרוע. ובאר המשנה ברורה (ס"ק ט) הינו עד סוף פסת כח היד ששם חבור היד והקנה.

והוסיף המשנה ברורה בבאור הלכה, שארזי להקפיד לטול ידים בשפע ולא לצמצם בשעור המים, שהרי צריך שהמים יגיעו לכל היד, ואם יצמצם בשעור המים עלול מאד שחלק מהיד תשאר בלי נטילה, וסוים שיש להשיג על זה הרבה ואמנם בשעת הדחק כאשר יש לאדם רק מים בצמצום ואין באפשרותו להשיג יותר, כתב המשנה ברורה (ס"ק כב) שאפשר לסמוך על דעת המקילים לטול עד סוף פרקי האצבעות, אף הוסיף שאם היד מלקלכת מנעיה וכדומה, באופן זה לכל הדעות צריך לטול את כל היד.

פיצד נוטלים ידים- סימן קס"ב

טעם הגבחה ידיו בנטילה 'המשנה ברורה' בהקדמתו לסימן קס"ב הביא את מה שכתבו

בגמרא שהנוטל את ידיו צריך שיהיה אותם, כדי שלא יצאו המים מחוץ לפרק ויחזור ויטמאו את הידים. והסביר המשנה ברורה שמכיון שחכמים תקנו שהידיים טמאות וצריך לשפף עליהם מים שני פעמים, השפיקה הראשונה מטהרת את ידיו אבל המים שנשארו עליהם טמאים, שהרי נטמאו מידיו, והשפיקה השנייה נועדה לטהר גם אותם וכן נגמרה טהרת הידים, ולכן פתכה הגמרא שצריך להגביה את היד בעת הנטילה, כדי שהמים הראשונים [הטמאים] לא יצאו מחוץ לפרק היד ואחרי שישפף מים שניים על היד, אם לא ידאג להגביה את ידיו, יחזרו המים הראשונים שיצאו ויטמאו את הידים מחדש.

כשנוטל בשעור רביעית מים בבת אחת, אין צריך להגביה ידיו אמנם הוסיף המשנה ברורה בהקדמתו, שאם נוטל על שתי ידי בבת אחת רביעית מים, או שעל כל יד נוטל רביעית שלמה בזה פסק השלחן ערוך להלן (סעיף ד) שיעקר הדיו המים שהורים ואם כן אין צריך להגביה ידיו [ואם כן מי שנוטל את ידיו בשפע לא צריך לדאג להגביה הידים].

נטילת ידים פשוט על ידו התבשלת

ולפי כל מה שלמדנו עד עתה, נוכל להבין עוד הלכה בשלחן ערוך סימן קס"ב סעיף י' שכתב, שמי שיש לו תבשלת על ידו מספיק שישל את שאר היד שלא במקום התבשלת, ובאר המשנה ברורה (ס"ק טח) שמדבר במי שאסור לו להסיר את התבשלת בגלל הפצע שיש לו, ולכן אינה נחשבת חציצה, כי האדם מקפיד שלא להסיר אותה בכל אופן.

והוסיף השלחן ערוך, שיש להזהר שלא יגעו המים בתבשלת, שלא יחזרו המים שעל התבשלת ויטמאו את הידים. ובאר המשנה ברורה (ס"ק ע) שהרי המים מהשפיקה הראשונה, שגיעו על התבשלת מהיד הם מים טמאים, ויש לחוש שאחר כך יחזרו המים האלו ליד ויטמאו את היד.

דרך נוספת כותב השלחן ערוך והיא לטול רביעית על היד בבת אחת, שאז לא נטמאו המים. ובאר המשנה ברורה (ס"ק עא) שהרי אז המים שעל התבשלת טהורים, וגם אם יחזרו על היד לא יטמאו אותה. והוסיף המשנה ברורה בשם האחרונים שזו הדרך היותר נכונה לעשות.

פרקי תהילים:

ידו עשוי וכוונתו הבינו ואלמדנו מצותיה: וראוה וראונו וישמחו כי לדברה יתלתי: ודעתי ד' כי צדק משפטיו ואמונה עניתיו: והי נא חסדך לנחמני כאמרתך לעבדך: ובאוני רחמיך ואחזה כי תורתך שעשעתי: ובלשו ודיים כי שקר עתונני אני אשית בפסוקיך: ישובו לי וראוה וידעו עדותיה: והי לבי תמים בחקוה למען לא אבוש:

שרים רדפני חנם ומדברך פחד לבי: שש אבני על אמרתך כמוצא שלל רב: שקר שנאתי ואתעבה תורתך אהבתי: שבע ביום הללתיך על משפטי צדקה: שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול: שפתי לישועתך ד' ומצותיך עשיתי: שמרה נפשי עדותך ואהבם מאד: שמרתי פסוקיך ועדותיך כי כל דרכי נגדה:

ראה עניו ונלצני כי תורתך לא שכחתי: ריבה ריבי וגאלני לאמרתך חני: רחוק מרשעים וישועה כי חקוה לא לא שמרתי: ראה כי פסוקיך אהבתי ד' כחסדך חני: ראש דברה אמת ולעולם כל משפט צדקה:

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ד': אשרי נצרי עדותי בכל לב ודרשוהו: אף לא פעלו עולה בדרךכו הלכו: אתה צויתת פסוקיך לשמר מאד: אחלי יפנו דרכי לשמר חקוה: אז לא אבוש בהביטו אל כל מצותיך: אודך בישר לבב בקלמי משפטי צדקה: את חקוה אשמר אל תעובני עד מאד:

לעולם ד' דברה נצב בשמים: לדר ודר אמנותך כוננת ארץ ותעמלו: למשפטיה עמדו היום כי הכל עבדוה: לולי תורתך שעשעתי אז אבותי בעניי: לעולם לא אשבח פסוקיך כי כם חיתנני: לה אני הושיעני כי פסוקיך דרשתי: לי קוה רשעים לאבדני עדותיך אהבוננו: לכל חקלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד:

מה אהבתי תורתך כל היום היא שיתתי: מאיבי תחמנני מצותך כי לעולם היא לי: מפל מלמדי השפלתני כי עדותיך שויה לי: מזגנתי אתבונן כי פסוקיך נצחתי: מפל ארץ רע כלאמי רגלי למען אשמר דברך: משפטיה לא סרתי כי אתה תורתני: מה נמלצנו לחכי אמרתך מדבש לפי: מפסוקיך אהבוננו על כן שנאתי כל ארץ שקר:

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ד': אשרי נצרי עדותי בכל לב ודרשוהו: אף לא פעלו עולה בדרךכו הלכו: אתה צויתת פסוקיך לשמר מאד: אחלי יפנו דרכי לשמר חקוה: אז לא אבוש בהביטו אל כל מצותיך: אודך בישר לבב בקלמי משפטי צדקה: את חקוה אשמר אל תעובני עד מאד:

ידו עשוי וכוונתו הבינו ואלמדנו מצותיה: וראוה וראונו וישמחו כי לדברה יתלתי: ודעתי ד' כי צדק משפטיו ואמונה עניתיו: והי נא חסדך לנחמני כאמרתך לעבדך: ובאוני רחמיך ואחזה כי תורתך שעשעתי: ובלשו ודיים כי שקר עתונני אני אשית בפסוקיך: ישובו לי וראוה וידעו עדותיה: והי לבי תמים בחקוה למען לא אבוש:

ראה עניו ונלצני כי תורתך לא שכחתי: ריבה ריבי וגאלני לאמרתך חני: רחוק מרשעים וישועה כי חקוה לא נדרשו: רחמיך רבים ד' כמשפטי חני: רבים רדפי וצרי מעדותיך לא נטיתי: ראיתי בגדים ואתמוטטה אשר אמרתך לא שמרה: ראה כי פסוקיך אהבתי ד' כחסדך חני: ראש דברה אמת ולעולם כל משפט צדקה: